

Силабус курсу Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг

Ступінь вищої освіти – магістр
Освітня програма «Фінансова грамотність»

Дні занять: II семестр
Консультації:

Рік навчання: I, Семестр:II

Кількість кредитів: 6 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.е.н., доц. Петрушка Олена Володимирівна

Контактна інформація

o.petrushka@tneu.edu.ua, +38 (097) 4716395

Опис дисципліни

Дисципліна «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг» спрямована на формування у студентів теоретичних знань і практичних навиків щодо ідентифікації ризиків фінансового шахрайства та їх використання при викладанні фінансово-економічних дисциплін. Дисципліна орієнтує на пошук новітніх методик та інструментарію протидії проявам шахрайських схем у сфері фінансових послуг.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Теоретичні основи шахрайства у сфері фінансових послуг	Розуміння теоретичних засад виникнення шахрайства, знання його основних форм та ознак. Вивчення сфери прояву фінансового шахрайства.	Тести, питання
4 / 4	2. Фінансове шахрайство у готівковому грошовому обігу	Ознайомлення із ризиками фінансового шахрайства у готівковому грошовому обігу. Вивчення основних ознак та схем фальсифікації грошових купюр, а також механізмів їх протидії.	Кейси, тести, питання
4 / 4	3. Прояви фінансового шахрайства в безготівковому грошовому обігу	Ознайомлення із ризиками фінансового шахрайства у безготівковому грошовому обігу. Вивчення основних способів боротьби з шахрайством у сфері безготівкового обігу.	Тести, ситуаційні задачі, питання
4 / 4	4. Ризики фінансового шахрайства у банківській сфері	Вивчення основних ознак шахрайств у банківській сфері, ознайомлення із його основними мотивами. Вміння застосовувати на практиці інструменти протидії та уникнення зловживань у сфері	Задачі, кейси, питання

		банківських послуг.	
4 / 4	5. Особливості фінансового шахрайства на фондовому ринку та методи боротьби з ним	Засвоєння теоретичних основ появи фінансового шахрайства на фондовому ринку, ознайомлення із основними мотивами його появи. Вивчення вітчизняного та іноземного досвіду боротьби із фінансовими шахрайствами у сфері купівлі - продажу цінних паперів.	Питання, ситуаційні задачі, кейси
4 / 4	6. Страхове шахрайство та шляхи його усунення	Ознайомлення із ризиками шахрайства у сфері страхування. Вивчення форм фінансового шахрайства та способів боротьби з ними. Засвоєння матеріалів щодо законодавчого регулювання протидії фінансовому шахрайству у сфері страхування.	Питання, тести, ситуаційні задачі
2 / 2	7. Корпоративне шахрайство та можливі ризики для суб'єктів господарювання	Засвоєння теоретичного матеріалу стосовно сутності корпоративного шахрайства, визначення масштабів та розміру збитків. Ознайомлення зі злочинними схемами при корпоративному шахрайстві. Вивчення організації системи контролю на підприємствах з метою усунення протиправних дій його працівників.	Питання, тести, ситуаційні задачі
2 / 2	8. Методи індикативної оцінки шахрайства у фінансовій сфері	Ознайомлення із методами індикативної оцінки шахрайства у сфері фінансових послуг; вміння застосовувати на практиці математичні та психофізіологічні методи виявлення фінансового шахрайства.	Питання, тести, задачі
4 / 4	9. Фінансовий моніторинг та фінансова розвідка як засоби протидії шахрайству	Ознайомлення із суттю та значенням фінансового моніторингу, його основними функціями. Вивчення основних завдань та елементів фінансової розвідки, її місця у структурі економічної розвідки.	Питання, ситуаційні задачі, кейси

Літературні джерела

1. Банах С., Немоскальов А. Шахрайство, вчинене способом фінансової піраміди (українські реалії). *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Випуск 3 (7). С. 74 – 77.
2. Зубок М.І., Яременко С.М. Протидія шахрайству в системі економічної безпеки банку. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 2. С. 191 – 202.
3. Злочинність у сфері економіки: проблеми прогнозування, планування та координації заходів протидії / О. Г. Кальман [та ін.]; ред.. О. Г. Кальман; Акад. прав. наук України, Ін-т вивчення проблем злочинності. Х. : Новасофт, 2015. 256 с.
4. Калюжний А.В. Шахрайство з фінансовими ресурсами / А.В. Калюжний. Одеса: Приста, 2014. 215 с.
5. Калюжний Р. А. Окремі питання протидії шахрайству у сфері страхування. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2007. Вип. 17. С. 57-68.
6. Лежава А. Крах денег или как защитить сбережения в условиях кризиса / А. Лежава. М.: Книжный мир, 2010. 288 с.

7. Лученок А.И. Мошенничество в бизнесе / А. И. Лученок. Минск: Амалфея, 1997. 272 с.
8. Маковоз О.С., Передерій Т.С., Чмирь А.Ю. Система захисту інформації платіжних карт в Україні. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки*. 2017. № 12. С140 – 150.
9. Носенко М. С., Мочона Л. Г. Шахрайство в сфері автостраховання та методи боротьби з ним. *Економіка та держава*. 2012. № 5. С. 113 – 115.
10. Черней В. В. Правове та організаційне забезпечення протидії злочинам у сфері державних фінансів. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2014. №2. С. 3-14.
11. Дональд Р. Кресси. Другие Народные деньги: исследование в социальной психологии растраты. Монтклер. Нью-Джерси: Паттерсон Смит, 2013. 523с.
12. Звіт Асоціації сертифікованих спеціалістів по розслідуванню шахрайств розміщений на офіційному сайті ACFE <http://www.acfe.com>.
13. Fraud Digest 20.07.2020. URL: <https://ema.com.ua/fraud-digest/>.
14. Уеллс Дж. Справочник по предупреждению и выявлению корпоративного мошенничества / Под науч. ред. М. С. Суханова; (пер. с англ. М. С. Суханова, Ю. Ю. Смирнская, В. Л. Артемов). М.: Маросейка, 2008. 480с.
15. McMullen D. A., Sanchez M. H. A preliminary investigation of the necessary skills, education requirements, and training requirements for forensic accountants. *Journal of forensic & investigative accounting*. 2010. Vol. 2, Issue 2. P. 30–48.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародна конференція) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	10
Модуль 1 (теми 1-4) – обговорення кейсів	20
Модуль 2 (теми 5-8) – завдання, розв'язки задач, тести	20
Ессе (тема 9) – індивідуальна письмова робота	10
Екзамен (теми 1-9) – тести, завдання, кейси, задачі	40

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом